Ч. 98. (10.775). Львів, пятниця 7. травня 1926 Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Найбільший світовий страйк.

Суть конфлікту. — Неприєднаність двох таборів. — Необхідність страйку. — Непередбачені перспективи.

Англія стоїть перед одною з найповажніших загроз для свого теперішнього суспільного та державного ладу. Проголошений страйк вуглекопів є наслідком довгої боротьби між власниками копалень і робітниками, яку уряд сподіявся мирно полагодити, взявши на себе важкий обовязок удержати 9-місячний стан перемиря при помочі підмог для копалень. Суть конфлікту в тім, що кошти продукції вугілля не виплачуються при нинішній високій платі для англійського робітника. Власники копалень домагаються або зниження цієї плати або збільшення годин праці в копальнях. Робітники не годяться ні на одну з цих умовин, заявляючи, що єдиним виходом з теперішньої ситуації є переворити самі основи англійського гірництва.

Англійський уряд стояв перед загрозою генерального страйку девять місяців тому й оминув його в той спосіб, що взяв на себе обовязок покривати ту ріжницю, яка була предметом спору між власниками копалень і вуглекопами. Уряд докладав до продукції вугілля на протязі цього часу в надії, що за цей час найде розвязку грізного конфлікту. Одначе виявилось, що ніякі проєкти не в силі змінити становища двох ворожих таборів, в яких кожний виступав в обороні за права свого істнування. Ні спільна комісія посередництва, створена для порозуміння між власниками і робітниками, ні довгі переговори уряду з представниками двох протилежних кляс не довели до ніякого вислідку.

Англія поділилась на два ворогуючі табори. Уряд прийняв визов страйку в пересвідченні необхідности боротьби з ним, тому — що згодившись на домагання робітників — мусів би передати владу представникам робітничої кляси, яка домагається націоналізації копалень. А за копальнями прийшла би черга на велику власність, яка в Англії має до нині єдині в своїм роді, майже феодальні права. Передбачений Марксом конфлікт у державі на високім капіталістичнім рівні розіграється в Англії в найближчих тижнях. Англійський робітник бореться виключно за економічні права, а проте ця боротьба, загострена, може викресати з себе іскру революції.

Европа, а за нею весь світ, стежитимуть за цією боротьбою як одним з найцікавіших і найглибших конфліктів сучасної доби. Ніколи ще ніяка держава не мала проти себе так одноцільно зорганізованої одної кляси суспільности і ніколи ще проти чотирьох міліонів страйкуючих не стояла так сильно зорганізована суспільність, як в Англії. Хто стежив хоч би за хитрощами кольоніяльної політики Англії і її економічним мистецтвом удержати свою валюту на дотеперішній висоті — не вважаючи на страшенну крізу безробіття — той розуміє, що суспільне життя в Англії йде зовсім иншими шляхами, ніж у державах европейського суходолу. Европа робила прикрі несподіванки у хвилинах великих кріз, внаслідок відсутности організації та передбачень на дальшу мету; Англія робила ці несподіванки саме внаслідок незрозумілої для Европейця збільшеної енергії та дисципліни у хвилинах найбільшої небезпеки.

Навіть ті, що знають безпосередньо всі пружини нинішнього державного механізму Англії, не в силі передбачити наслідків початої боротьби, яка може перетворити весь суспільний устрій одної з дикташорок світа. Одні витають цю боротьбу яко перспективу перемоги ідей комунізму, инші — фашистівської диктатури. А в дійсности Англія прийняла її в обороні найдорожчих прав демократичної свободи, якою вона гордиться, вказуючи як на приклад, навіть на сам хід страйку.

„Круль!"

Монархістичний рух і монархістичні настрої у Польщі.

(Від власного кореспондента.)

Варшава 1. травня 1926.

II.

Практична мета монархізму. — Є традиція, чи нема її? — Розгардіяш і безпрограмність. — Вибори. — Вулиця.

Всі нинішні лиха Польщі випливають із її поганого устрою, який потурає герцям охльократії; значить: треба цей устрій „направити", одним-же із засобів направи нинішнього устрою є — дідичний монарх. Це один з аргументів польських монархістів. Мають вони й инші аргументи, вже не так реально-політичного, як радше сантиментально-патріотичного характеру. Головним таким аргументом, це пригадка на пієтизм Поляків до традиції. Відроджена Польща прийняла, мовляв, республиканський устрій, сама не здаючи собі гаразд справи з того, йдучи на гачок псевдореволюційної моди, яка в той час віяла з боєвого фронту та з російського сходу. А традиція Польщі — це історичний період королівства й лише королівства, це Болеслав Хоробрий і Ягайлони, це 3-ій Май, заприсяжений королем...

Щож кажуть противники монархістів, демократично-республиканський табор, який — до речі кажучи — зовсім не засклепився у легковажно-погірдливу мовчанку, лише веде з монархістами завзяту полеміку. Отже, що торкається „направи" республиканського устрою, то кепський він передусім тим, яких шкурні інтереси загрожені цим устроєм. Є це поміщики, для яких марево земельної реформи (байдуже, в якому виді!) є єдиним критерієм політичного світогляду. Знаючи, що без огляду на фізіономію котрогонебудь будучого польського сойму, вибраного хочби навіть на основі зміненої виборчої ординації, але зі збереженням фікції демократичних принципів, — що земельна реформа вічно буде товктись по соймі і псувати настрій поміщикам, вони придумали проти цього радикальне лікарство — в абсолютній монархії, опертій саме на спинах „зубрів". Так пояснюють практичну мету монархістичного руху ліві польські партії, звертаючи при цьому увагу, що про монархію забалакали в Польщі саме тоді, коли розмови про земельну реформу набрали актуального характеру.*)

Щож до монархічної традиції, то її нема у Польщі; а те, що моглоб вважатись її сурогатом, має первні патольогічного атавізму з останніх віків анархії і може хіба лише затроювати громадянську думку: традиція монархізму є психольогічно звязана в Польщі зі споминами чужинецького панування або кінцевого періоду Річипосполитої 18-го ст.**)

Як бачимо, протимонархістична опозиція розправляється з монархістичними пропагаторами досить безцеремонно. Та понад усі теоретичні аргументи „за" і „проти" стоять два безперечні негативні моменти нинішнього монархічного руху: 1) ідеольогічний розгардіяш у самому монархістичному таборі і 2) повна безпляновість якогонебудь гурта з того табору. Бо грубо помилявся би той, який вважав би нинішніх польських монархістів — одностайною ідейною лавою. І так уже нпр. сам пос. Стронський застерігається, що ХН. зовсім не змагає до абсолютної монархії та валення парляментаризму, як такого. Тимчасом згаданий уже ідеольогічний тижневик „Польска Монархістична", який — по її власним словам — „створює синтезу польської монархістичної думки", — таки в 1-ому своєму числі (з 14. III. ц. р.) виступає з такою багатомовною декларацією: „Будемо поборювати демократичні принципи лібералізму і фальшивого індивідуалізму. Признаючи принціп суверенности монарха, видаємо війну двом передовим принціпам і підставам республики: демократії і парляментаризмові. Ми є противниками демократії, як культу глупоти і маси ми є ворогами парляментаризму, який віддає владу в державі в руки обманців, брехунів і аферистів..." Дуже сумнівно, чи під такою заявою підписалися би пос. Домбровський, Дубанович і Стронський!..

Ба, алеж істнує ще цілком „ліва" монархістична група, згаданого вже сецесіоніста з „Визволеня", посла Цвяковського, який у свойому „Glos-і Monarchist-a", видаваному у Ченстохові, домагається відібрання без викупу (!) поміщицької землі в користь селян та опертя монаршого престолу на польському мужикові! Взагалі, перечитуючи цілу монархістичну польську пресу (варшавські журнали „Pro Patria" і „Польску Монархістичну", ченстоховську тижневу газету „Глос Монархісти", виленський щоденник „Слово" під ред. Каміля Мацкевича, ну й „Варшавянку" пос. Стронського) читач прийде до переконання, що вже нині серед польських монархістів є стільки напрямків, скільки їх було в старій шляхетсько-королівській Польщі або й більше. Теж саме торкається і повної безпрограмности монархістів. Правда, рік чи два істнування — це ще вік немовляти. Але при цій скількости преси і після гучних зїздів, обєднань etc. з якоюсь програмою слід би монархістам уже виступити. Тимчасом ось 28. березня ц. р. радила у Варшаві Начальна Рада „Zjednoczenia Monarchistów Polskich" під головуванням ген. К. Рашевського (монархістами стають вищі офіцери via антагонізм до Пілсудського!) і видала довгеньку декларацію, в якій щойно заповідає приступити до виготовлення програми монархістичного устрою „навязуючи його до традиції конституції 3-го мая і до реальних вимог сучасної хвилі"*).

Не є вони одноцілі і не мають жадної програми, а проте всі вони заповідають, що стануть до боротьби при найблищих соймових виборах. „Polska nierządem stoi! Довіря закордону дасть нам король! Всі під прапор королівський!" істерично гукає „Глос Монархісти" (ч. 13. з 11. IV. ц. р.) „Вибори в 1927 р. рішать, хто має правити в Польщі — республика й аферисти чи — король!" патетично голосить „Польска Монархістична", а ще виразніше, хоч не так крикливо, пише на цю тему навіть безполовий „Дзєнь Польскі" (ч. 77):

„—Зближається речинець виборів. Давні гасла й програми вже безнадійно перетерлись в опінії широких мас. Все вже збанкротувало, треба щось нового, щоби будучих виборців зелектризувати і пор-

*) „Chłopska Prawda" (популярний орган ППС, вих. у Варшаві) ч. 7. з 4 квітня ц. р. передова стаття п. н. „Król i reforma rolna". „Chłopski kalendarz" (такий же орган „Визволення") ч. 15 з 11. квітня передова п. н. „Precz z monarchją, niech żyje Republika!" — І. К—н.

**) „Nasza tradycja monarchiczna, a objawy patologiczne", — „Нови курєр польскі" (орган Скшинського) з 10-го квітня ц. р.

*) „Варшавянка", ч. 9a з 31. березня ц.р.

Red. czas. „Diło" Pr. 204/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jako Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej ze treść czasopisma „Diło" Nr. 96 (10773) z dnia 2. maja 1926 roku pod tytułem: I) „Blok nawołeczych" a) między słowami: oburonu, a słowami: Objednanja, b) między słowami: robitnyka, a słowami: Na ich, c) między słowami: protywnykiw, a słowami: Schidno-hałycki; II) „Sąc jedyno jest na potrebu" między słowami: dobrobytu, a słowami: Ot ce, zawierają ad I) i II) znamiona zbrodni z § 65 a) ust. kar., uznał dokonaną 30. kwietnia 1926 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 30. kwietnia 1926.

Hewel.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

свою штуку: прийшов до крамниці з паперком і в імені прокуратора (якій видко не сходив йому з думки) вибрав папір за 100 зол. казав видати собі рахунок, ще й 5 зол. позички, бо забув гроші, хлопцям з пакунком казав чекати на вулиці, і сам шол з такою скромною добичею.

— **Клюб самогубців.** У львівській польській I-ій гімназії при вул. Кубалі ч. 4, недавні відкрили оригінальну організацію між учениками... III-ої класи. Є це клюб самогубців, складений з 12 тринайцятилітніх хлопців, які виробили собі окремий статут з означенням: хто і коли має застрілитись. Недавно 13-літній гімназист з цієї класи, Кохановський, застрілився дома, підчас лекції, і свідство не могло збагнути причин цього вчинку. Цю подію вяжуть тепер безпосередно з діяльністю згаданого клюбу. Видко, що атмосфера в теперішніх польських гімназіях не є дуже приємна, коли молоді хлопці шукають собі таких похоронних розривок.

— **З місьної хроніки.** На Замарстинові, при вул. Михайла 8. згорів учора малий домик. — Все ще є наївні, що купують на вулиці золоті годинники від „Серба", який кличе клієнта до темних воріт; при такім купні втратив наївний зборівський купець Берль Пульвер 100 долярів, з якими необережно приїхав до Львова.

— **Злочинна хроніка.** В селі Мшана, біля Городка, селянин Микола Мендик застрілив з рушниці свого товариша Михайла Чуру. — У селі Великополе, біля Янова, хтось стрілив у хату селянки Ухач і вбив її пробивши стіну.

— **Арешти по непорозумінню.** Відомо, що на те, щоби ви попали на поліцію, вистарчить мати якогось „приятеля", який подасть на вас донос. Перетрусять вам хату, потягнуть до завашних заказників і за якійсь час заявлять, що по „непорозумінню". Такої благодати зазнав в нас неодин. Здивований був нею студент Володимир Мокловиц, який приїхавши до Станиславова на свята, не сподівався, що одного вечора в коридорі хати застане двох гостей, які з прикладеним дулом револьверу перешукають йому кишені, кімнату і не дуже чемно потягнуть на поліцію, де він просидить усю ніч. Він був ще більше здивований, коли довідався, що його взяли цим разом помилково за комуніста, хоча вже раз тягали його як „націоналіста".

— **З української аматорської фотографії.** На виставі картин чеського клюбу фотографів аматорів у Королевому Градці в Чехах, що відбулася з початком квітня в. р. при участи 26 аматорських клюбів та 125 фотографів, які виставили понад 300 чисел, українська фотографія була заступлена 4 світлинами проф. Олекси Балицького, довголітнього голови „Фотогр. Гуртка" в Йозефові. Виставець, що пильно приглядається до організації чеської аматорської фотографії, щоби після повороту на рідну землю примінити свої досвіди в тому напрямі при праці посеред українських фотографів, уперше виступив перед чеським фотографічним світом р. 1923 в Празі на виставі „Союзу чеських фотографів аматорів". Тогож року виставив також „Фотографічний Гурток" у Йозефові в рамках великої „Вистави Культурно-Просвітних Надбань" свій окремий павільон, що містив 45 світлин та різне приладдя, придбане тимже Гуртком.

— **Бандитизм.** До хати селянина Ів. Дроговирецького в Боднарові (Станиславівський пов.) хотіли вдертись злодії; коли господар почав за ними бігти, один з них стрілив до нього і вбив його револьверовою кулею. Арештували відомого зломника Миколу Аровіна, як обвинуваченого в злочині; у тілі Дроговирецького найшли ті самі кулі що в хаті Аровіна.

— **Таноми нара.** Найвищий військовий суд у Варшаві скасував попередній засуд окружного військового суду в справі ген. Шептицького і засудив його за участь у поєдинку на... один день домашнього арешту.

— **Рідкий страйк.** Союз лікарів у Лодзі рішив проголосити страйк, на знак протесту проти шпиталів „Каси хорих", щоби ввести у цій інституції редукцію лікарів. У Лодзі може розгорітись палка дискусія на стару тему: чи лікар має право відмовитись від негайної помочі недужим?

— **Місто, яке має щастя до ката.** — не Рашів. У рашівськім повіті трапилась протягом місяця третя подія, яка приманить до себе ката. У селі Германовичах селянин Рудек убив свого шурина Хлєбея в суперечці за ґрунт. Він стане перед доразовим судом і варшавський кат, під псевдонімом Мацейовський, який щойно недавно повісив там бандита Панека, виїде туди знову, сподіваючись праці.

— **З хроніки самогубств.** Застрілився у Львові 21-літній жовнір Казимир Ріттер. — 23-літній „небесний птах" Станислав Белевський, що найшов дах над головою у „Захисті братів Альбертів" на Кляпарові вибив шибу, якою почав різати собі горло і вийна водичу.

— **Спільне Свячене** уладжує читальня „Просвіти" і Комітет будови „Народнього Дому" на Богданівці в неділю 9. травня н. р. у власній салі Львів-Богданівка 25 біля церкви. Початок в год. 4-ій попол. О ласкаву участь просить Видїл читальні „Просвіта" і Комітет будови „Народнього Дому". 1—1

Ще П. Д. В. О. з § 19

На руки відповідального редактора „Діла" прийшло від ПДВО. ще одно спростування на основі § 19 пресового закону.

Відносно статті п. н. „Змора", оголошеної в ч. 65 (10.740) „Діла" — пише ПДВО. — з дня 25. березня 1925 р. просимо на основі § 19 пресового закону згідно з законом в речинці та в спосіб тим передбачений помістити слідуюче спростування: Неправдою є, що найбільшою, можна сказати, генеральною зморою населення від кількох літ є дивоглядна установа ПДВО., що та установа зродилася на шкоду населення, що є вона у відношенні до населення в одній (правній) особі: стороною, суддею і екзекутором, що асекурований зданий на ласку і неласку органів тої установи, що ПДВО. є направду великим нещастям, єгипетською язвою всього населення. Неправдою є, що асекураційний примус, введений державою, є проявом докучливости поліційного гнету, неправдою є, що наслідки тих способів є сумні: дальше зубожіння селянства, незадоволення з причини поведення органів ПДВО. і недостача загального обезпечення. Неправдою є, що примус асекурації введено без належного підготовлення, ліквідуючи в анархічній боротьбі всі істнуючі, заслужені, приватні асекураційні заведення і накладаючи на населення всі докучливі тягарі, збільшені ще вчинками брутальних органів ПДВО.

Неправдою є, що на основі звіту Найвищої Палати Державної Контролі виявляється, що упривілеована ПДВО. надзвичайно легкодушно господарить публичними фондами, витисненими відомими безцеремонними засобами зі спавперизованого населення.

Натомісць правдою є, що Польська Дирекція Взаїмних Обезпечень зорганізована і працює від ряду літ виключно для добра і користи заінтересованого населення, доказом чого є передусім низькі оцінки обезпечення, а попри те скора і точна виплата відшкодувань за спалені будинки.— Правдою є, що ПДВО. і її органи пересерігають стисло законних приписів у відношенні до обезпечених так, що до тепер не було майже процесів проти тої установи за виплату відшкодувань, що ввело останніми часами довготермінові пільгові кредити на відбудову для погорільців і що старається таким чином в якнайширших розмірах прийти з допомогою широким верствам селянського населення. Правдою є, що ПДВО. означує своє відношення до істнуючих приватних обезпеченевих установ окремими договорами, яких точно придержується. Накінець правдою є, що господарка фондами ПДВО. і льоката її капіталів відбувається під доглядом зверхньої влади і стисло з істнуючим регуляміном. Польська Дирекція Взаїмних Обезпечень, Львівський відділ.

* * *

В і д Р е д а к ц і ї. Поміщуючи згідно з § 19 пресового закону це вже третє з ряду „спростування" ПДВО., не даємо від себе ніяких коментарів. Одначе до цілої справи ще повернемо.

„Сокіл - Батько" до абітурієнтів!

Знаємо, що кожний з Вас за пару тижнів чи місяців стане на роздоріжжі та буде нагатися, куди піти, яке заняття собі вибрати, яким чином здобувати щоденний хліб і як найкраще прислужитися нації?

Звернемо Вам увагу на одну річ: ще в 1911 р. зверталися до нас з Київа, Харкова за учителями руханки для тамошних шкіл. Посади були добре платні (у гімназії Науменка в Київі Чех Maly побирав 180 рублів в місяць, а з побічним заняттї в другій школі мав 120 рублів). Одначе наша академічна молодь на наші заклики посвячуватися цьому фахові була глуха і не хотіла і в тій ділянці працювати.

І тепер часи не змінилися. Коли переглядати конкурси УПТ то все там пошукують учителів і учительок руханки, а їх нема між своїми і тому мусять ангажувати чужинок чи чужинців, як це бачимо в Стрию, Самборі, Яворові. А потім йдуть нарікання молоді що тяжко за посаду і т. п. Так є, кім недостає „спеців" навіть в таких ділянках як руханка. Певно, що в самій суспільности, чи між батьками панує пересуд, що бути учителем руханки не якийсь гірший від инших фах.

З такими і тим подібними пересудами инші народи зірвали вже давно, а в нас вони покутують ще й нині. Та з ними слід боротися. В теперішній школі фізичне виховання є обовязкове, а навіть держава кладе на нього особливий натиск.

Для провідників фізичного виховання і руханки вимагають тепер високих кваліфікацій, бо мусять вони мати матуру, студіювати 3 роки на університеті. Щойно по тих студіях можна дістати степень магістра руханки. Можна взяти руханку як побічний предмет на фільософічнім факультеті або злучити її з медициною.

Слід замітити, що вчителі руханки, навіть в Польщі, зрівнані щодо платні з иншими учителями.

Тому, хто з Вас має замилування, а також потрібну фізичну підготівку, хай вибирає цей фах, вправді тяжкий, але за те вдячний. В Познані є осібне „Studjum fizycznego wychowania". В Штокгольмі є центральний інститут фізичного виховання, в Берліні „Hochschule für Leibesübungen". В Данії біля Копенгаґи під проводом Анудзена істнує також висока школа фізичного виховання.

Близші інформації подасть руханкова секція С-Б. Львів, Руська 20.

Сокіл-Батько.

Зі спорту.

Свято українського спортовця.

З кожним днем спорт набирає все більшого зрозуміння серед нашого громадянства. Ідея українського спорту втискається насильно в рамці нашого щоденного життя, але—на жаль— не вкорінилася ще глибоко і не виплекала в громадянстві належного і всестороннього зрозуміння.

Спорт виховує націю!

Цей клич повинен залунати грімко по цілій Західній Україні. Він повинен зрушити байдужість, що покутує декуди ще й тепер. Ще тому 3—4 літа назад наша суспільність глядїла на спорт, як на ворога своїх дітей, як на пусту гру одиниць. Тепер відносини змінилися на краще. Дивлячися на зростаюче число спорт. тов. серце радіє, що велика праця, вложена на піднесення ідеї українського спорту нашими визначними та заслуженими спортовцями не пішла даром.

Спорт розвивається здорово і доцільно на нашім ґрунті. Майже всі українські міста, містечка, а навіть деякі села (при читальнях „Просвіти") мають спортові гуртки чи спортові секції. І там невпинно пульсує спортове життя. З метою ще більшої пропаганди на користь спорту і з метою показати нашому громадянству, що молодь, згуртована у спорт. товариствах, працює в користь свойого духа та діла, Український Спорт. Союз в порозумінні з усіми спорт. товариствами в краю о р г а н і з у є д н я 23. т р а в н я ц. р. с в я т о у к р а ї н с ь к о г о с п о р т о в ц я. В цей день наше громадянство буде мати нагоду бачити висліди праці спортової молоди та її значіння.

Це свято улаштовується по цілім краю. До львівського свята зголосились усі українські спортові тов., як також спорт. секції при всяких українських установах, як секції Союзу Українок, Скуд, Пласт, Плай, Ситківковий Клюб, Лещетарський, Клепарів—дівоча і мужеська легко-атлет. секція, Сокіл IV.—Личаків і инші.

Дня 26. н. м. зібралися відпоручники львівських спорт. тов. на спільне засідання в ціли обговорення й уложення святочної програми.

Голова Українського Спорт. Союза п. Навроцький коротко пояснив зібраним мету і завдання свята і запропонував вибрати святочний комітет, в склад якого входилиб усі львівські українські спорт. тов. Одноодушно всі на те згодилися і в напрямі підготовки свята пішла дуже інтензивна праця. Н. Муль—вич.

✝ Посмертна згадка.

Іван Драгчук ст. дес. У. Г. А. уроджений дня 30. грудня 1890 р. в Падиках, пов. Коломия помер дня 16. квітня н. р. на грудну недугу в Фіхендорфі пов. Нім. Яблінне. Похоронений дня 19. квітня н. р. на кладовищі в Рингольтинах (Ringelsheim) при участи української еміграції з Нім. Яблінного, Градка й околиці, та великого здвигу нім. населення.

ОПОВІСТКИ.

Український хор від управою Др. Нотиа.
7. V. Самбір.
8. V. Дрогобич.
9. V. Дрогобич.
10. V. Борислав.
11. V. Стрий.
12. V. Стрий.
Початок о годині 8·30 вечером. Ціни серійь знижені. 1650 3—7

Надзвичайні Загальні Збори Кружка УПТ. ім. Тараса Шевченка (для стрийської ділянки) відбудуться дня 16. травня 1926 р. (неділя) в год. 6. вечером в залі школи при вул. Сулімського 21. Порядок нарад: 1) Набір нового Виділу, 2) Справа будови школи, 3) Внески і запити. — Старшина Кружка *д-р Іван Волошин* голова.

Загальні Збори Наукового Тов-а ім. Шевченка відбудуться в неділю, дня 30. н. ст. травня в год. 10 рано. Друк ювилейних видань скінчений, а „Хроніка" вийде найпізніше дня 15. травня, потім розішлеться Членам. — *Видїл.*

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Позір Дяки!

Звичайні Загальні Збори Дяків відбудуться дня 19. травня 1926 р. в год. 10 рано в салі „Народнього Дому" у Львові. Служба Божа в 8. год. в церкві Преображенській.

За Видїл:
о. Евген Дудієвич, голова. *Р. Крушгалевський*, секретар. 1681 1—1

За редакцію відповідає: Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

кордонах, соціяльно та економічно і зробити з них міцну барієру радянського союзу проти капіталістичних держав".

Загально відома річ, що в західній полосі України перенаселення велике, і ясно, що з ним треба дуже енергійно боротися. Та Гринько ставить цю справу не в цілком природну і зрозумілу площину, але намагається зробити з неї засіб до осягнення комуністичної мети. Цілу західню полосу України треба, на його думку, поставити в господарському відношенні так, щоби вона стала приманою, агітаційним засобом і накінець „барієрою" для боротьби з капіталізмом. Одначе не зважаючи на таку велику мету до тепер для неї не зроблено нічого, з тому й витворюються там наслідком перенаселення „тривожний, непевний стан". Отже, яка далека комуністична теорія від буденної дійсности? Та річ не в тому, чому і з якою метою Гринько і його товариші бажають допомогти перенаселеній надміру полосі української землі, але в тому, що вони до тепер не вспіли для поправи відносин нічогісінько зробити і є дані на те, що при саботажі з боку Москви, вони і в найближчій майбутности нічого не зроблять. А правда і то завзята праця необхідна без огляду на її мету. Якщо її не буде, то „тривожний стан" ростиме далі.

Під румунською займанщиною.

Перед виборами.

Остаточно вияснено як виступить Буковина при майбутніх виборах до румунського парляменту й сенату. Минулого тижня на засіданні екзекутиви інтернаціональної партії Буковини вирішено при виборах виступити спільно з хліборобською партією і голосувати на спільну лісту опозиції, що на її чолі стоїть представник хліборобської партії, на другому місці б. посол Пістінер, а на третьому представник від української соціялдемократичної секції. Спільними кличами, що їх думає висунути при виборах опозиція є: повалення фашистівського уряду Авереску, демократичний румунський уряд, що переведе автономію для Буковини, забезпечить культурні потреби Українців, переведе ревізію земельної реформи в тому напрямі, що відбере її від спекулянтів і дідичів, і передасть її бідним селянам і т. д. Рахують, що опозиції вдасться вибрати на Буковині найменше 4 послів.

Новостворена українська народня партія виступає при виборах спільно з лібералами і партією ґенерала Авереску. Аверескаці погодилися взяти на свою парляментську лісту на друге місце москвофіла Смеречанського, а на сенатську лісту на 4 і 5 місце провідника народньої партії Лукашевича і члена управи тої партії Лисана. Більших уступок Аверескаці українській народній партії не хотіла дати.

Як румунська влада нищить українську пресу?

Щоби знищити невигідну собі українську пресу, румунська влада користується своєрідними методами. Не знайшовши ніяких причин, щоби припинити ґазету, румунська сіґуранца дає почтовим урядам наказ не приймати українських ґазет на пошту. І так в північно-західню частину Буковини не доставила румунська пошта за цілий час окупації ні одної української ґазети, які видає або видавала українська хліборобська або соціялдемократична партія. Пошта доставляє тільки ті українські ґазети, що йдуть на руку румунському урядові. Цей поступок оправдує румунська влада тим, що погранична полоса на просторі 30—40 кільометрів є на воєннім положенню, де влада лежить фактично в руках війська, а за розпорядження військова влада не відповідає. Таким чином українське населення північно-західних частин Буковини, що творить з двох сторін прикордонну полосу, є позбавлене всякої опозиційної української преси. Інтересно зазначити також, в який спосіб румунська влада старається скрити перед читачами української преси ті операції, які переводить на українській пресі олівець цензора. Редакціям строго заборонено зазначувати в ґазеті, які місця статтей счеркнені цензурою. Для недопущення неприємних інформацій про насильства румунської влади на окупованих територіях румунська пошта дістала наказ не пропускати за кордон тих ґазет, що критикують діяльність уряду. Особливо гостро слідкують за тим, щоби не попадала за кордон бесарабська преса, що виходить не за гроші уряду. Так само робиться з українською пресою — в тому числі навіть з найбільше невинною, що висилається з інших українських територій на Буковину. Всі українські газети, що йдуть на Буковину, цензура на пошті нищить.

По широкому світі.

У Барсельоні викрив еспанський уряд потайну змову проти диктатора Прімо де Рівери.

У Триполісі повстав бунт. Італійський уряд вислав кольоніяльне військо, щоби його здушити.

З вічевого руху.

Віче У. Н. Д. О. в Глуховичах, повіт Львів.

Заходом Пов. Народньої Організації Українського Нац. Демокр. Обєднання у Львові скликано 25. квітня політичне віче в громаді Глуховичі, пов. Львів. На віче прибув член Центр. Ком. Обєднання п. Олекса Черкавський. Вже годину перед назначеним початком віча саля чит. „Просвіти" заповнилася по береги переважно молодими господарями і парубками з Глухович, Дмитрович, Гаїв і Чижикова. Як опісля виявилося, то парубків прислали сюди паничі з львівського соц.-радикального штабу. Вже при виборі президії віча, до якої вибрано Івана Голода, Василя Білана і Петра Лойка, повні темпераменту радикали виявили такий великий спротив проти особи п. Голода, (мимоходом кажучи чоловіка, котрому ціла околиця завдячує свою зорганізованість і національну свідомість), що мало що не прийшло до розбиття віча. Опісля забрав голос п. Черкавський і в двогодинній, місцями у формі діяльогу з присутніми радикалами виголошеній промові зясував теперішнє наше політ. положення і становище, яке в сучасний мент займає УНДО. Опісля виявилася дискусія, в котрій між иншими забирали голос Василь Сидор, Павло Івахів і Павло Музика. Всі бесідники (окрім Сидора, що говорив чемно і до річи) виявили дуже сумний образ політичної неграмотности, в який втягнули їх необрадикали. Їх промови обертаються коло викривання „ситих животів", „уддівської буржуазії", церковних требів, пирогів і масла, проскурного. Ненависть до „попів", з котрих „кожний є Ундист", виповняла дві третині всеї дискусії. Кожне речення і кожний зворот кінчився словами „буком ундиста зі села", або „проч з палями зі Львова". Балакали ще про Скоропадського, автономію, льокальність двірських Форналів, селянсько-робітничий фронт — і предложено ряд дуже довгих резолюцій, котрі сам несподіванець вносив і піддавав під голосування.

По вичерпанню радикальних промовців, референт УНДО. забрав голос і заявив, що буде відповідати на всі заміти промовців, звернених проти УНДО. Але ледви промовив два речення — як завзяті молодці заголосили „Який то вітер шумно грає". Тоді присутний на вічу комендант поліції розвязав віче, арґументуючи, що цього не було в дневнім порядку і що революційних пісень таких як „Червоний штандар" не може дозволити співати. В такий спосіб розбили радикали віче. І жалко стає чоловікові, дивлячися, куди радикальна партія провадить тепер своїх визнавців, а ще прикріше, що вона деморалізує молодь. **Учасник.**

Справа „почтовців".

Новий великий політичний процес у Львові.

Дня 27. квітня доручено вкінці акт обвинувачення 12 арештованим, а то: Володимирові Люпулові, абсольвентові учит. сем. з Калуша, Іванові Паславському, ґімн. абсольвентові з Любачева, Миколі Біґунові, студентови філь. зі Струтина, Ярославові Барановському і Романові Барановському, студентам політехніки, Володимирові Шумському, ґімн. абсольвентові з Дрогобича, Миколі Ковалискові, студ. мед. з Болестрашич, Антонові Медведеві, абсольвентові 3 вид. школи з Долини, Миколі Ясінському, ґімн. абсольвентові зі Станиславова, Андрієві Оленському, студентові прав з Бібрки, Дмитрові Дубаневичеві, машиновому слюсареві зі Львова і Антонові Стефанишинові, абс. учит. сем. з Долини. Обвинувачені остають вже від довшого часу в слідчому арешті, а частина їх від листопада 1924 р.

Сам акт обвинувачення, виготований на бажання обвинувачених також в українській мові, обіймає 144 сторінки машинового письма і закидує їм поповнення злочину головної зради з § 58 ц. і 59 б., злочину рабунку з § 198 і 192 к. з. (напади на державні почти і їх обрабовування), а надто ще Дмитрові Дубаневичеві злочин убийства з § 134 і 135 к. з. Прокуратура покликує 70 доказових свідків. Розправа, що відбудеться перед львівським судом присяжних, начнеться в першій половині червня місяця і потріває 5—6 тижнів. Як оборонці виступатимуть: д-р Михайло Волошин, д-р Марян Глушкевич, д-р Лев Ганкевич і д-р Степан Шухевич, всі зі Львова.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Димісія уряду Скшинського.

5. V. після засідання ради мін. прем. Скшинський заповів димісію уряду тому, що не вдалося йому відновити коаліцію. Після тої заяви С. зложив димісію на руки през. річипосполитої. Президент прийняв димісію, а урядування поручив дотеперішньому кабінетові. Як кандидатів на премієра вичисляють: Вітоса, Дембського, Хащінського, Ратая і Скшинського.

Ґен. страйк в Анґлії.

Положення без зміни. В дільниці Іст Нет в Льондоні дійшло до заворушень, також у Нюкастл. Бриґади зал. машиністів доповнено добровольцями й удержують комунікацію всіх поїздів на гол. зал. лініях. В Гайдпарку роздають харчі, молоко, рибу. На провінції в Брістолі, Лінколні комунікація трамваєва і омнібусів удержана. Вибух-страйк у фабриці муніції в Уоліч. У сх. дільницях Льондону в сутичках товпи з поліцією й добровольцями було багато ранених і контужених. Кількатисячна товпа випустила з магазинів нафту, ушкодила вагони з цистернами. Зачувати, що Льойд Джордж має наново посередничити в справі страйку.

Біржа.

Америк. дол. 10·58 — 10·65, канад. дол. 10·45—10·50, чеські кор. 0·26.25 — 0·26.50, леі 0·3.00 — 0·3·25, франки фр. 0·30·50 — 0·31·50, фр. швайц. 1·72 — 1·76, англ. фунти 46·50 — 47·50.

Золото. 20 кор. 37.50 —41·00, 20 франк.: 37·00—38·00; 20 марк. 35·00—35·50; 10. руб. 55·00—56·00.

Срібло. Австр. кор. 0·75·00—0·80·00, 5 австр. кор. 4·00—4·20, флорени 2·00—2·10, рубл. 3·20 — 3·35, рубель дрібним сріблом 1·60 —1·66.

НОВИНКИ.

— **Використаймо дозвіл!** У святочному числі „Діла" з 2. травня 1926 оголошено дозвіл станиславівського воєвідства (з 22. IV. 1926 Ч. В. Р. 4444) на збірку на цілі УПТ-ва в часі від 4—11 травня 1926, включно на области станиславівського воєвідства. Пригадуючи ш. Громадянству отсей дозвіл, просимо кожного, кому лежить на серці добро Рідної Школи, звернути увагу відповідних чинників на цей дозвіл і подбати з власного боку о це, щоби збірка на „писанку" для Рідної Школи виказала як найкращий вислід, бо через зменші підмоги деяким Кружкам, через власні видатки і через здержливість Америки, грошеві засоби Централі вже вичерпані. Звертаємо увагу, що на підставі того дозволу вільно збирати гроші і натуралії без окремих уряд. леґітимацій при помочі замкнених і опечатаних скарбонок, при помочі лист, бльочків і всяким иншим способом. З огляду на те, що до 3-ох днів по закінченні збірки мається предложити Воєвідству рахунок, проситься зібрані датки пересилати негайно до повітових Кружків, зглядно Головної Управи УПТ. (Львів, Ринок 10|II. п.). — **Головна управа УПТ-ва.** 1582 1—1

— **Памяти М. Коцюбинського.** У Виниці приготовляються до святочного обходу 64-тиліття народин письменника М. Коцюбинського, що припаде 18. вересня 1928 р. При Окружному Виконавчому Комітеті повстала окрема комісія для увіковічнення памяти письменника в Винниці, де він найбільше працював і звідки походив. На чолі комісії став голова Окрвиконкому Воробйов, а в склад її увійшли завідуючий відділом народньої освіти Самутін і директор винницької філії Всенародньої бібліотеки при Всеукраїнській Академії Наук Отамановський. Завданням комісії є побудувати памятник для М. Коцюбинського у Винниці. Відкриття памятника відбулося би 18. вересня 1928 р. Комісія виласнила у Винниці дім, де родився Коцюбинський, і почала перетворювати його в музей ім. Коцюбинського. День 13. річниці смерти письменника, що припадав 25. квітня ц. р. відсвяткувала Винниця концертами і вечірками. Винницька газета „Червоний Край" появилася зі статтями, присвяченими памяти письменника. Відомий український мистець-маляр проф. М. Жук (тепер професор Одеського Художнього Інституту), особистий приятель М. Коцюбинського приїде спеціяльно до Винниці, щоби взяти участь у працях комісії. Місто Винниця має вшанувати память письменника вже цього року в день його народин, тобто 18. вересня відслоненням ґранітового обеліска з погруддям письменника і з відповідним написом. Обеліск поставить місто на свій кошт на подвірю дому, в якому прийшов на світ Коцюбинський.

— **Українська мова і студенти.** Рада народніх комісарів України затвердила нові правила вписів і прийому студентів до усіх вищих шкіл України. Всі вступаючі на студії до вищих шкіл на Україні мусять знати українську мову. А студенти, що прибули з инших республик СРСР мусять по прийнятті їх до Вузів на Україні на протязі року здати іспит з української мови.

— **Скромний ошуканець.** Тиняється від місяця по Львові молодець Генрик Тайхман, який винайшов один простий спосіб як дурити купців і повторяє його так само послідовно як послідовно приганяється до вини і йде до вязниці. Покинувши недавно вязницю, повторив віковоб такі

вет" за собою. Цю ролю може в неіснуючих умовинах сповняти гасло монархізму. Суспільність вже така перетомлена радикалізмом, що королівська ідея може найти відгук і в інтелігента і в селянина. Тільки невідомо ще, в чиїх руках найдеться це гасло підчас виборів. Треба бути готовим на несподіванки..."

Пригадайте собі, прошу, страшенно двозначну й таємничу заяву Вітоса перед кореспондентом краківського „Ілюстр. Курєра Цодз." в звязку з недавніми закопанськими нарадами, а подумаєте, що справді несподіванки не є виключені. Бо коли Вітос розводився над потребою якихось „нових державних уладжень (urządzeń)", відкидав думку коаліції, слабої соймової більшости та урядничого кабінету, кореспондент спитав його жартом: „Щож тоді залишається? Хіба монархія?" На це Вітос відповів: „Не думаю суперничити зі швачками й висказуватись на цю тему. З часом, коли цей товар увійде на ринок..." — і на цім урвав. Згадана газета, яка зрештою нині є головною моральною підпорою Вітоса, слушно поставила над цією заявою незвичайно хитрого і зручного та хоробливо амбітного б. верхославіцького війта — знак запиту.

Поки польська преса завзято полемізує й теоретизує, а селянські політичні партії проаналізовують настрої польського села, наскільки справді гасло „dajcie nam króla!" защіпилось там і чи в такому разі не варта би зробити якесь монархістичне вайю mortale, — польська міська вулиця бавиться. „Круль" вині у Варшаві є одною із тем забави. Тзв. червона (від наголовків!) вулична преса уладжує широку „анкету" на тему потреби короля, а кабарети виступають з ревіями „Шуками круля!" І тут насуваються ріжні рефлексії. Сам факт, що недавно зовсім невідоме ще гасло нині набралося такої „популярности" — свідчив би на його корисгь. Та спосіб, в який трактує його міська вулиця, свідчить, що ще багато води проплине, поки ідея монархізму стане в Польщі настільки поважною, що не посміють кепкувати собі з неї з кабаретових сцен у такий драстичний спосіб, як це робить варшавське „Qui pro quo" чи яка „Олімпія" при гучному реготі авдиторії. Візьмім, що лише один дотеп із такої ревії упав би пригодно на адресу Пілсудського: гарно виглядав би тоді директор кабарету, артисти й сам льокаль! Ось де ріжниця між „популярністю" та „популярністю".

Поміж деякими справді дотепними відповідями на газетну анкету (більшість була банальна), якийсь варшавський сутереновий фільософ сказав таке: „Польща не має нічого до втрачення — а ми з нею теж — може бути і король — чому би ні!" Здається, що ми Українці можемо обома руками підписатися під цією заявою. Історія українського народу під польською демократичною республикою запамятала собі імена Станіслава Грабського і Станіслава Тугута, — Юзефа Галлєра і Юзефа Пілсудського. Так було і є за республики, — а чим воно змінилось би за монархії?! Адже ці самісінькі люде, які досіль, як володарі дем. республики, зазначили своє істнування на долі українського народу, залишились би при голосі з приходом монархії і вели би ту самісіньку політику, що вели досіль і ведуть дальше.

Ми справді не маємо нічого до втрачення, а приглядитись новому видовищу — цікаво.

І. Кедрин.

Проба сил.

Заходами політичної поліції і пепесівської міліції день 1. травня н.р. не розгорнувся так, щоби бути наглядною лекцією проби сил — з одного боку між робітництвом і буржуазією (працею і капіталом), а з другого між двома таборами зорганізованого робітництва: соціялугодовим (пепесівсько-еиперівським) і революційно-комуністичним.

Польський національно - соціялістичний, а радше національно-робітничий табор вже від довшого часу находиться в невигідній позиції між двома силами. По своїй природі маючи вести боротьбу з маєтково й політично посідаючими клясами, звязаний путами чисто буржуазного патріотизму, він не може найти спільної мови з інтернаціонально-робітничим (комуністичним) табором. І не лише не може найти спільної мови, але й примушений на спільному терені вести завзяту безоглядну боротьбу з комуністами, добачуючи в них загрозу польській державній суверенности. Звідсіль повстають у пепесівців, не згадуючи про еиперівців, найдивовижніші тактичні концепції і пляни, зигзакувата лінія, яка зазначується раз крикливо-словною опозицією у відношенні до польської політичної й соціяльної реакції, в суті річи даючи їй мовчазну підтримку, а другий раз входячи в явну, договірно-устійнену коаліцію з нею. Звідсіль безвинні хитання, постійна боротьба з комуністичним табором, вороже, а в найкращому випадку здержливе відношення до „національних меншостей", безплідне борикання і наглядна втрата впливів. Відбившись від одного берега і не причаливши до другого, пепесівці осіли на мілині і піддались під опіку й охорону поліції.

В подробицях продумана тактика комуністів спихає їх з одної позиції на другу, вириває їм ґрунт зпід ніг і вганяє все більше в сліпу безвихідну вулицю. Пепесівці величають себе базою демократії, основою політичної, національної й суспільної справедливости, але дотеперішня практика виявила, що це вже тільки святочні гасла без ніякого реального значіння.

Вийшовши з коаліції і наробивши багато галасу зневечеп для застрашення польської реакції, погрожуючи навіть зєднатися з неволеними народами, пепесівці постановили в дні 1. травня виявити свою силу, зробити перегляд робітничої армії. Вияв сил в дні 1-го травня мав їм дати свідоцтво зрілости до керми державними справами, день 1. травня мав наглядно засвідчити їх впливи в масах та створити основи для більших домагань у відношенні до бувших і будучих союзників при творенні „ширшої" коаліції. Та замісць того всього день 1. травня був днем нечуваного погрому для пепесівців, хоч з першого погляду здавалось би, що 1-шо травнева маніфестація випала на їх користь. Навіть участь в коаліції, навіть спілка з крайною реакцією так не скомпромітувала пепесівців, як день 1. травня.

Рішаючим моментом для означення впливів робітничо-державної партії є її позиція в столиці. І в тому напрямку йшли всі зусилля пепесівців. Уряд „лівого" гр. Скшинського зробив все можливе, щоби прийти з допомогою ППС. З тією метою, як подає „Курєр Познаньскі" (ч. 200 з 2. ц. м.) державна поліція дискретно допомагала організувати пепесівський похід.

„Слід додати — пише „Кур. Познаньскі", — що на прохання ППС. переодягнені агенти поліції були виделеговані до соціялістичних боївок, щоби допомагати їм в забезпечуванні походу. Боївки їздили в 30-ти тягарових самоходах, які позичив соціялістам магістрат й інститут публичної потреби. Слід теж втягнути до рахунку і той факт, що в останньому тижні поліція арештувала до 400 (чотириста) комуністичних діячів. Беручи на увагу те все, годиться ствердити, що ППС. виявила, що не розпоряджає такими впливами, які могла виявити в минулому році і що рішучо на ґрунті робітничих мас постійно хилиться до упадку і без допомоги державних і магістратських властей не могла би була зорганізувати вчорашнього свята".

Кращого і вірнішого свідоцтва хіба не можна видати. ППС. банкротує на ґрунті робітничих мас. Провідники ППС. це відчувають й тому спішно шукають оперття в інтелігенції. Ця втрата ґрунту викликує у них стан зденервування, стан, що вкладає їм до рук братовбивчу зброю. Про це пише той-же „Кур. Познаньскі", кажучи виразно: „Стріли, що вчора впали з рук соціялістів (пепесівців) до громадки комуністів, були висловом зденервування". Але одночасно ті стріли і робітнича кров на вулицях Варшави тісно звязали пепесівців з реакційним табором. Спільний пепесівсько - поліційний злочин тяжко заважить на дальшій долі ППС. Вони є заріжані в очах робітництва. Проба їх сил випала не лише фатально, але просто катастрофально. Тепер пепесівці є вже наскрізь дисноновані до участи в „ширшій" коаліції, до якої увійдуть заплямлені кровю робітників. Але й проба сил комуністів не випала світло. Правда, проти них крім пепесівців була насторожена й поліція, правда й те, що багато комуністичних діячів арештовано, вкінці одна з найважніших перепон 1-шотравневого виступу: нелегальність партії, — все те складається на неприятливі умовини для проби сил. Одначе з другого боку комуністи розпоряджають незвичайно суцільною й дисциплінованою організацією та втішаються симпатіями головно міського елементу. Для кожнього обєктивного глядача і дослідника суспільних явищ є безумовним факт, що на ґрунті робітничих мас все більше закорінюється комуністична партія. Очевидно, говорити про правовірний комунізм тут не приходиться, але про настроєвий треба. До того-ж комуністи є величавими тактиками, які знаменито вміють оперувати масами при збереженні економіки своїх власних сил. Вони рідко коли приносять в жертву свої сили, не щадячи маси, що наділює їх своїми симпатіями.

Беручи все те на увагу, можна було сподіватися, що комуністи виявлять більшу силу. Тимчасом вони вийшли блідо. Щож спричинило ту блідість комуністичної проби сил? На це можна дати коротку відповідь: склад комуністичної партії Польщі. Може більше, як деинде, в тому складі переважають Жиди, які щоправда часом видають людей, що жертвують і життям, як звичайно народи з ривікантською психікою, але назагал це маса лякдива, ненаділена відвагою, тільки спритом. День проби не застав тієї маси на позиції. Вона зникла, вижидаючи хвилі менше небезпечної, а більше корисної. Ось причина, чому проба сил і з боку комуністів не випала світло. Колиб не криваві події у Варшаві, то значіння комуністів в очах мас ледве чи було би зросло. Але смертоносна зброя і криваві жертви винесли комуністичний табор на педестал мучеників та створили підклад для комуністичної пропаганди і зросту їх сил. Це вже й використали комуністичні посли Варський і Сохацький, взиваючи робітників кожної фабрики видати свій осуд на вбивників. Що це є зміцнення комуністичної пропаганди, — не підлягає найменшому сумніву.

Таким чином приходить до різкого й глибоко сягаючого перегрупування на ґрунті робітничих мас, на ґрунті робітничого табору в Польщі. Цей зворот слід мати на увазі — тим більше, що в цілому світі, як свідчить гігантний робітничий страйк в Англії, приходить до нових зламів серед робітництва.

Аграрне перенаселення на Україні.

Освітлення тієї справи представниками України на II. сесії ВЦВК-ту.

На II. сесії Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету Рад говорив обширно про аграрне перенаселення на Україні Гринько. „Коли ви поглянете на Україну нині — казав він — то ствердите, що чим далі ви посуваєтесь на захід України, тобто, чим блище підходите до прикордонної смуги, до межі з капіталістичними державами, тим густота населення зростає, малоземелля стає гострішим і злидні у звязку з цим більшають. Коли по РСФРР., пересічно на 100 десятин засіву припадає 19 душ сільського населення, то на Україні на 100 дес. припадає 63 душі. Вся Задніпрянщина, її правобережна частина, має пересічно біля три четвертині до одної десятини землі на душу населення. На 50 відс. є це господарства, що не мають ні реманенту ні худоби. Політика українського уряду, ухвалена союзним урядом полягає в тому, щоби всебічно інтенсифікувати, підвищувати продуктивність сільського господарства і розвивати свою промисловість, особливо цукрову".

„Саме під цим поглядом розглядаючи перспективний плян цукрової промисловости ми висловлювались за плян максимальний, що передбачує 115 міліонів пудів продукції під кінець пятиліття. Але заки проведеться в належних розмірах інтенсифікацію, доки здійсниться розгортання цукрового промислу, густота населення буде душити селянство, знесилене в великій мірі тяжкими літами горожанської війни. Тимчасом, проблема переселення в союзних розмірах, треба сказати, перебуває нині в провалі. За період від 1896 до 1906 р. Україна дала біля 350 тисяч переселенців до Сибіру не рахуючи тих, що виїхали до Канади і інших країв Америки. Нині є на Україні 300 тисяч господарств, що потребують переселення. Український кольонізаційний фонд у межах України в найкращому випадку може влаштувати 70 тисяч господарств. Всі ці кількасот тисяч душать знесилене селянство, збільшують кадри безробітних у місті, ускладнюють будівництво. Ці господарства межують з капіталістичним заходом. Неможливість дати роботу селянським робітникам витворює тут тривожний, непевний стан".

„Білоруси на сесії ЦВК. Союзу РСР. в Тифлісі висунули були питання про прикордонну смугу Білоруси, та питання про впорядкування західних кордонів Радянського Союзу. Протягом цього року український уряд також не раз ставив перед Союзним урядом питання про західні кордони України. В цей період, в цю епоху, в якій живемо, в умовах мирного співжиття та конкуренції з капіталістичними країнами, в умовах, коли їхній натиск на нас збільшується — проблема західної прикордонної смуги з капіталістичними державами мусить стати особливо гостро. Це не є лише українська проблема, це є проблема загально-союзна. Із цього погляду ми підтримуємо пропозицію, що зявилась недавно в союзній пресі про творення „далеко-східного рупору на основах широкої кольонізаційної роботи внутрі нашого союзу". Ми повинні утворити вихід для перенаселених пунктів. Треба змягчувати гостроту перенаселення на наших західних